

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: 02 – 2081/2
Podgorica, 04.12.2023. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore”, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru gospodina Dragana Boškovića (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-2081 od 09.11.2023. godine), direktorica Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Odbija se prigovor Dragana Boškovića (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-2081 od 09.11.2023. godine) na rad privrednog društva Lokalni javni emiter „Radio televizija Podgorica” d.o.o. iz Podgorice, kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Gradska televizija”.
2. Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.
3. Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
4. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 09.11.2023. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija”) dostavljen je prigovor gospodina Dragana Boškovića, na rad Lokalnog javnog emitera „Radio televizija Podgorica” d.o.o. iz Podgorice, kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Gradska TV” (zaveden kod Agencije pod br. 02-2081 od 09.11.2023. godine)

Prigovor se odnosi na informativnu emisiju „Dnevnik”, koja je emitovana dana 09. oktobra 2023. godine. Po mišljenju podnosioca prigovora, emiter je prekršio čl. 7 i 11 stav 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore”, br. 35/11, 7/16 i 8/19, u daljem tekstu: „Pravilnik”) i posebno ukazao:

- da se „u 'Dnevniku 2' emituju jednostrane, interesno-pristrasne, skoro istovjetne izjave monolitnih sagovornika, a ni sekunde... druge strane, koji drugačije vide i doživljavaju emitovane teme.”
- na navode sagovornika (građanskog aktiviste Božidara Boba Zekovića, doktora političkih nauka Jasmina Mujanovića, kao i djelove iz intervjua za list 'Pobjeda', premijera Kosova Albina Kurtija), kao i najave ili novinarske tekstove koji su ih pratili, a koji, po mišljenju podnosioca prigovora, potvrđuju njegov stav o kršenju standarda.
- da „pri izvještavanju treba izbjegavati, sve što izaziva razumnu sumnju u objektivnost redakcije, urednice i autora/ki emitovanih priloga. I na ovom primjeru u navedenoj informativnoj emisiji 'Gradska televizija' suprotno profesionalnim principima i standardima: tačnost, objektivnost, kredibilitet, pravednost, emiter dovodi gledalište u zabludu, neistinitim, neobjektivnim, pristrasnim, jednostranim izvještavanjem, koje može biti ili mora biti shvaćeno kod publike, čak i kao govor mržnje”.

Postupajući po osnovu navoda iz prigovora, Sektor za monitoring Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programskog sadržaja i sačinio nalaz (akt broj 02-2081/1 od 10.11.2023. godine).

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog programskog sadržaja došlo do kršenja Pravilnika, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Načelo objektivnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja. Kada između elektronskog medija i pojedinaca i/ili organizacija postoji interesna povezanost, onda se ta povezanost u programu mora jasno naglasiti (čl. 4 st. 1 tač. i) Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (udaljem tekstu: „Pravilnik“).
- Načelo nepristrasnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i si.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljaju osnovni smisao saopštenog (čl. 4 st. 1 tač. j) Pravilnika).
- Članom 7 st. 1 tač. a) Pravilnika propisana je obaveza emitera koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu.
- Članom 8 st. 1 Pravilnika je predviđeno da su u proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane.
- Članom 11 st. 1 Pravilnika propisano je da programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru i uvida u snimak emitovanog sadržaja, Agencija je konstatovala sljedeće:

1. Emiter je dana 09. oktobra 2023. godine, u periodu od 22:29:59 do 22:55:12 sati (25 minuta 13 sekundi) emitovao programski sadržaj pod nazivom „Dnevnik 2“, u okviru koje je emitovan kratak pregled vijesti dana u periodu od 22:30:15 do 22:31:06 sati (51 sekunda) i četiri priloga i to: u periodu od 22:38:16 do 22:39:06 sati (50 sekundi), u periodu od 22:42:32 do 22:43:28 sati (56 sekundi), u periodu od 22:43:29 do 22:46:34 sati (3 minuta 5 sekundi) i u periodu od 22:46:35 do 22:47:26 sati (51 sekunda), čiji su sadržaji opisani u tačkama 2, 3, 4, 5 i 6.

2. U periodu od 22:30:15 do 22:31:06 sati (51 sekunda), emitovan je kratak pregled vijesti dana. Između ostalog, u ovom kratkom prilogu, najavljene su i teme čiji cjelokupni sadržaji su emitovani tokom trajanja gore pomenutog programskog sadržaja.

Prvi upotrijebljeni prilog čine isječci iz programskog sadržaja „Aritmija“, u kojem je gostovao Andrija Klikovac, šef Kluba odbornika u Skupštini Glavnog grada, u kojem je, između ostalog, govorio o sastavu nove Vlade, popisu stanovništva, kao i problemima prilikom njihove realizacije.

3. U periodu od 22:38:16 do 22:39:06 sati (50 sekundi) emitovan je sljedeći sadržaj:

Novinarski tekst (OFF): „Strukture koje sprovode popis stanovništva zakazan za novembar su, navodi, produžena ruka Aleksandra Vučića.“

Andrija Klikovac, šef Kluba odbornika u Skupštini Glavnog grada: „Najbolji dokaz ovoj tvrdnji da je potrebno odgoditi jeste i ova kampanja koja je već krenula preko medija iz Srbije. Vidimo i brojne bilborde koji se, dakle, finansiraju iz Srbije posredstvom nekih organizacija u

Crnoj Gori, ali sami izvori finansiranja su iz Srbije. Vidimo da se opet kreira narativ o ugroženosti Srba u Crnoj Gori i uvijek se taj narativ kreira pred one kampanje, odnosno, one događaje koji su važni za identitet srpskog naroda, odnosno, taj identitet koji kreira jedan dio Srba u Beogradu."

4. U periodu od 22:42:32 do 22:43:28 sati (56 sekundi) emitovan je prilog sljedeće sadržine:

Voditelj: „Grupa građana okupila se danas ispred zgrade Vlade u znak protesta zbog popisa koji bi trebalo da se održi od 1-og do 15-og novembra. Građanski aktivista Božidar Bobo Zeković, poručio je u ime okupljenih, da su se odlučili na taj korak, jer se popis, kako je kazao, organizuje nezakonito i protiv interesa crnogorskog naroda. Navodi i da ga nije moguće sprovesti, jer ga ne organizuju crnogorske, već prosrpske vlasti, te da je cilj uništenje Crnogoraca i Crnogorki, kao i države Crne Gore. Zeković je poručio da traže odlaganje popisa, uključivanje opozicionih partija, ali i prisutnost stranih posmatrača. Na transparentima su se mogle vidjeti poruke poput: 'Oni koji falsifikuju istorijske činjenice, falsifikovaće i popis. Odložite popis. Vlada koja ne postoji, ne može da sprovodi popis'."

Navedeni prilog je, kao pokrivalicu, imao kadrove zabilježene na portalu „Analitika“, u kojima se vidi grupa građana koja drži transparente sa različitim natpisima ispred zgrade Vlade u znak protesta protiv održavanja popisa stanovništva.

5. u periodu od 22:43:29 do 22:46:34 sati (3 minuta 5 sekundi) emitovan je prilog sljedeće sadržine:

Najava: „Crna Gora je pod sličnim pritiskom Srbije kao Bosna i Hercegovina i Kosovo, ocijenio je doktor političkih nauka Jasmin Mujanović u emisiji 'Znam da znaš' Gradske radio televizije i dodao da te tri države čine stratešku kičmu zapadnog Balkana. Zvanični Beograd je, tvrdi, pokazao želju za nasiljem u regionu i 24. septembra, kada je, prema riječima Mujanovića, organizovao teroristički napad na sjeveru Kosova."

Novinarski tekst (OFF): „Teroristički napad u Banjskoj nije bio moguć bez ozbiljne političke i logističke podrške Srbije te neupitno da ona stoji iza njega, naglašava Mujanović. Proces pregovora Beograda i Prištine je, kako smatra, sada potpuno prekinut, ali je malo vjerovatno da će Evropska unija uvesti sankcije Srbiji."

Jasmin Mujanović (politikolog): „Način na koji se zapad ponaša i vodi odnose sa Prištinom je totalno nelogično. Dakle, u ovom momentu se stvarno čini, na primer, konkretno, da za Bajdenovu administraciju, Srbija, Aleksandra Vučićeva Srbija, koja je saveznik Ruske federacije i Kine, su veći i bolji američki prijatelji, nego demokratskim nastrojenu Kosovo i Kosovo koja se, jel, često kaže da je, ono, najproamerička zemlja na svijetu. Mislim, to je prosto neverovatno."

Novinarski tekst (OFF): „Premijer Kosova, Albin Kurti se uporno drži svojih principa i apsolutne suverenosti Kosova, te insistira da zapadne zemlje tretiraju Srbiju i Kosovo po istim standardima, ističe Mujanović."

Jasmin Mujanović (politikolog): „Vi nama govorite da ste, da se zalažete za neke famozne evropske vrijednosti, za demokratiju, za liberalizam, za ljudska prava, za prava manjina. Dobro. Ko to ostvaruje u praksi? Kosovo ili Srbija? Ja mislim, objektivno, da moramo da kažemo da je to Kosovo, ili barem da kažemo da Kosovo to bolje radi nego Srbija. Sad, jel to na nekom apsolutnom, idealnom nivou gdje bi trebalo da bude, nije, nije."

Novinarski tekst (OFF): „Dodaje da Beograd teži nasilju i novim sukobima, a kako ističe, Crna Gora je u sličnoj opasnosti kao Kosovo i Bosna i Hercegovina."

Jasmin Mujanović (politikolog): „Apsolutno da je ta Crna Gora dio tog famoznog srpskog sveta, kao što ga ljudi poput Vulina i Vučića zamišljaju, što mi, možda malo stariji se sjećamo, kao ne srpski svijet, nego velika Srbija. Oni već, kažem opet, četrdeset godina ratuju. Ratuju protiv svega i svačega: protiv Kosova, protiv Bosne i Hercegovine, protiv Crne Gore, protiv ideje Evrope, ideje liberalizma, ideje jednakih građanskih prava. I to je velika

tragedija, tragedija ne samo za sve građane BiH, Crne Gore i Kosova. A takođe tragedija za građane Srbije."

Novinarski tekst (OFF): „Predsjednik Srbije Aleksandar Vučić sada pokušava da sprovede ideju Slobodana Miloševića. Ali i ako se nada da će moći da stvori veliku Srbiju, to neće biti moguće bez upotrebe nasilja, poručio je Mujanović."

Kao pokrivalice, upotrijebljen je snimak sa portala „KoSSev“, u kojem je prikazan kadar naoružanih uniformisanih lica na Kosovu, zatim arhivski snimci, u kojima su prikazani predsjednik Srbije Aleksandar Vučić i premijer Kosova Albin Kurti tokom ranijih pregovora. Emitovani su i isječci iz emisije 'Znam da znaš' Gradske TV, u kojoj je gostovao politikolog Jasmin Mujanović.

6. U periodu od 22:46:35 do 22:47:26 sati (51 sekunda) emitovan je prilog sljedeće sadržine:

Voditelj: „Ukoliko ne bude kažnjena za teroristički napad na Kosovu, Srbija će ponoviti zločin, ocijenio je u intervjuu za 'Pobjedu' premijer Kosova Albin Kurti. Podsjeća da je Vučić devedesetih godina zagovarao ideju velike Srbije koju sada, po uzoru na ruski svet, naziva srpskim svetom i upozorava da ta zemlja pretenduje na dio teritorije Bosne i Hercegovine, sjever Kosova, dok Crnu Goru želi da pretvori u Ukrajinu. Kurti ističe da Srbija insistira na sličnom odnosu sa susjedima, kakav ima Moskva prema Ukrajini i Bjelorusiji. Što, kako pojašnjava, podrazumijeva određenu kontrolu centralne vlasti ili kontrolu određenog dijela teritorije susjedne države. Iz tog razloga, susjedstvo Srbije za sve tri zemlje predstavlja bezbjednosni rizik, navodi Kurti."

Kao pokrivalica upotrijebljen je snimak izjave premijera Kosova Albina Kurtija.

7. Uvažavajući pravo na slobodu izražavanja i uređivačku autonomiju medija, oni su slobodni da određenu pojavu, događaj ili slično tretiraju na različiti način, a da pri tome ne prekrše propise. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da, u skladu sa njegovom uređivačkom politikom, pribavlja, objavljuje i prenosi informacije od interesa za javnost, te da objavljuje, prenosi informacije ili komentariše pojave, događaje i postupke pojedinaca, uz obavezu da komentare jasno odvoji od ostalih vijesti i informacija, posebno onih kojih se odnose na istu temu. Dakle, emiteri imaju pravo da određenu pojavu, događaj ili slično tretiraju na različiti način, ali moraju voditi računa da pri tome ne prekrše propise, odnosno da se pridržavaju već pomenutih načela.
8. Emitovani prilozi sadrže komentare i stavove sagovornika u vezi sa aktuelnim političkim ili društvenim događajima (izbor vlade, organizacija popisa u Crnoj Gori, održani protest povodom predstojećeg popisa, politička situacija u regionu i sl.), što se može smatrati pitanjima od javnog interesa.
- Pri tome, izbor sagovornika spada u domen uređivačke slobode i slobode izražavanja emitera, a za njihove izjave i mišljenje emiter nije odgovoran, niti se može govoriti da su novinari na pristrasan način odobrali njihovo iznošenje. Sa druge strane, na iznošenje svog stava sagovornici imaju pravo u okviru svoje slobode mišljenja i izražavanja, a pravo da ga čuju imaju i gledaoci, u okviru njihovog prava na informisanje.
9. Svoje stavove u vezi sa političkom situacijom u Crnoj Gori i drugim aktuelnim događajima u regionu, iznosili su sagovornici u prilogima, a ne novinar, pri čemu su mišljenja i komentari sagovornika bili prepoznatljivi i odvojeni od činjeničnog izvještavanja. U svim prilogima prenesene su ili citirane izjave pojedinih sagovornika, pri čemu je uvijek jasno naglašeno o čijim se izjavama radi. Dakle, prenesena su mišljenja/stavovi ovih lica izneseni na osnovu njihovog tumačenja događaja ili postupaka javnih ličnosti. Pravo emitera da slobodno prenese ovakve stavove prati pravo zainteresovane strane da na njih reaguje podnošenjem ispravke ili odgovora.
10. Sloboda načina uređivanja i pristupa temama koje emiter obrađuje spada u domen njegove uređivačke slobode i slobode izražavanja i u ovom slučaju se ne može tumačiti kao kršenje načela objektivnosti ili nepristrasnosti. Naime, nepristrasnost ne znači, nužno, da je svakom

mišljenju koje je plasirano u programu, neophodno suprostaviti drukčije mišljenje, već je ključno da iznijeta mišljenja ne smiju biti pogrešno ili iskrivljeno interpretirana.

11. U konkretnom slučaju nije prekršen ni čl. 8 Pravilnika, a naročito se emiter ne može smatrati odgovornim za kršenje načela objektivnosti ili nepristrasnosti, jer prilikom prenošenja izjava sagovornika nije dao bilo kakav stav, mišljenje ili komentar, kojim bi njegovo lično uvjerenje ili mišljenje diskriminatorno uticalo na način predstavljanja sadržaja, niti je uređivačkom intervencijom ili komentarom favorizovao jednu stranu ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja.
12. Emitovani prilozima ne sadrži elemente koji ukazuju na kršenje „načela nepristrasnosti“ odnosno „načela objektivnosti“, koja obavezuje elektronski medij „da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara“, odnosno da „u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja“.
13. Takođe, emiter nije prekršio „pravilo druge strane“, jer prilog ne predstavlja rezultat izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste. Da je to bio slučaj onda bi emiter imao obavezu da, saglasno „pravilu druge strane“, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način. U prilogu nije riječ o raspravi, polemici i sl., niti se on bavi utvrđivanjem stavova različitih strana o konkretnom pitanju (čemu služi „pravilo druge strane“).
14. Nijesu osnovani navodi podnosioca prigovora da bilo koji od priloga sadrži navode koji predstavljaju govor mržnje. Naime, ne dovodeći u pitanje osjetljivost podnosioca prigovora prema upotrijebljenim terminima, ne može se zaključiti da je u predmetnoj informativnoj emisiji bilo navoda koji bi predstavljali govor mržnje, odnosno sadržaja koji bi doprinosili podsticanju ili širenju govora mržnje ili uvredljivog govora (usmjerenog prema bilo kojoj grupi ili pojedincu).

Saglasno navedenom, s obzirom da emitovanjem predmetnog sadržaja nije došlo do kršenja programskih standarda propisanih Zakonom o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije ili izdatim Odobrenjem za emitovanje br. O-TV-J-10, može se konstatovati da nema osnova za izricanje bilo kakve upravno-nadzorne mjere protiv emitera.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktorica Agencije je, saglasno čl. 116 Zakona o upravnom postupku, donijela odluku kao i dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije www.aemcg.org.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Gospodin Dragan Bošković
- Lokalni javni emiter „Radio televizija Podgorica“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Služba za opšte poslove i odnose sa javnošću
- Arhiva

Pripremila: Jelena Ninović Đuričić
Odobrila: Jadranka Vojvodić